

Лидия Руменова, председател на Сметната палата

ИМАЛО Е ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ СМЕТНАТА ПАЛАТА

Интервю на ЦВЕТЕЛИНА ЙОРДАНОВА

- Г-жо Руменова, какви толкова сериозни дефекти имаше в работата на Сметната палата до началото на т.г., че се наложи цялостна ревизия на предишния институционален модел?

- Пропуските в дейността на Сметната палата бяха посочени в дебата около приемането на новия закон и до голяма степен те се дължат именно на предишния институционален модел - неравномерно натоварване на състава на палатата с одити и задачи; извършване на текущ контрол - една дейност, която не е регламентирана като одитна по закон, но пък е изпълнявала почти 50% от работното време на одиторите; negliхиране на одитите в изпълнението; лошо планиране на одитната дейност; данни за натиск върху одитните екипи. Сега се натъквам и на други проявления, които все повече утвърждават разбирането ми, че едноличният модел не е подходящ за нашите условия.

- Дайте примери.

- Има много сериозно забавяне в изпълнението на одитната програма за 2014 г., например има одит, за който докладът е следвало да бъде връчен в следата на 2013 г. и все още е на етап „проект“.

- Една от големите критики към колективния модел беше, че квотите се разпределят на политически принцип. Как ще гарантирате, че Сметната палата ще работи без политически пристрастия, при положение че имаше критики, че на този принцип сте избрани вие и другите членове на палатата?

- Това беше политическо говорене, както при всеки предишен избор на състав на Сметната палата независимо от модела. Самият състав на палатата категорично доказва, че няма квоти.

- Разпределихте ли ресурсите на членовете и ще има ли промени в основните структурни звена?

- Да. Вече има осем одитни отделения. Те са специализирани според вида на одита и са балансирани по отношение на обектите, които ще бъдат одитирани.

Например отделение 1 ще се ръководи от Горица Грънчарова, което ще има два отдела - финансов одит и одит на съответствие при финансовото управление. Одитирани обекти ще бъдат Народното събрание, администрацията на президента, Конституционният съд, омбудсманът, министерството на социалната политика и т.н.

- Да не сте възложили на г-жа Грънчарова и Висшия съдебен съвет, където работи съпругът ѝ, защото може да възникне конфликт на интереси?

- Не, този обект не е при нея.

- Тоест в известна степен вие връщате стария модел на специализация по обекти?

- Не, ние запазваме видовете одит и разпределяме обектите по отношение на тяхната големина и тежест, за да има равномерна натовареност на отделенията.

- Явно идеята ви е всеки един от

Лидия Руменова е юрист по образование.
От 1981 г. до 1986 г. е прокурор.
Между 1987 г. и 2005 г. е адвокат на свободна практика.
От 2005 г. до 2009 г. е съветник на премиера Сергей Станишев.
От май 2009 г. до януари 2011 г. е член на Сметната палата. Беше избрана за председател на Сметната палата на 30 април т.г.

осемте членове да ръководи по едно отделение?

- Да.

- Направихте ли анализ на състоянието на институцията и какво заварихте?

- Това беше една от първите задачи, с които се заех. Анализът е в две посоки - анализ на одитната дейност и анализ на дейността на администрацията. Намерих доста разраснала се администрация. Исках да разбера защо, а и след като ръководството е било от трима души, е харчен бюджет, който дори е бил и по-висок, отколкото бюджета на 11-членната колегия. Очевидно са изразходвани повече средства при значително по-малък обем на дейност и при никакви обективни индикатори за качеството на извършената дейност.

- Открихте ли сигнали за манипулиране на одитите?

- Ще направим конкретен преглед. За съжаление констатациите на вътрешния одит са доста негативни, имало е въздействие.

- Под каква форма?

- Под всякаква форма може да бъде въздействието.

- Да не би председателят да се е обаждал и да е влияел върху одиторите?

- Ние видяхме как се е случило с одита на МВР. Това, което се изнесе в общественото пространство, е, че от ръководителя на одитирания обект е поръчан специален текст и той е бил включен в доклада, въпреки че е извън одитната задача, извън решението на парламента. Обясненията, че това е стандартна практика, са несъстоятелни. Одитираният обект има право на възражение, но това не е случаят.

- Други подобни одити открихте ли?

- Все още не искам да коментирам. Но ситуацията в палатата надмина и най-песимистичните ми очаквания.

- Тоест имало е сериозно вмешателство в работата на палатата по съображения, различни от професионалните?

- Нямам представа за съображенията, но смятам, че предишният модел е създавал предпоставки за сериозно въздействие. Когато направим проверка доклад по доклад, ще имаме конкретни данни.

- Ако откриете нарушения, какво ще направите?

- Ако открием нарушения, ще направим доклад до Комисията по бюджет и финанси в Народното събрание, за да имат те представа какво е и не е правено в Сметната палата. През 2010 г. се смени моделът на Сметната палата, без да бъде разгледан нито един отчет за дейността на институцията в 11-членния ѝ вид.

- Доколкото разбирам, според вашите впечатления до момента само ГЕРБ са въздействали върху одитите. Други политически сили въздействали ли са?

- Не става въпрос за впечатления. Такива данни и информация бяха изнесени за доклада на МВР.

- Валери Димитров все пак е начело на палатата от 2005 г. и е сменил няколко правителства.

- Да, така е, но по време на предишното управление беше направена реформата и беше приет нов закон. Този закон даде възможност да се размие всякакъв вид отговорност при извършване на одитната дейност.

- А сега, когато има по един член на палатата, отговарящ за всяко отделение, не се ли притеснявате, че той също може да въздейства на одиторите в определена посока?

- При колегиалния модел няма как да наредиш на девет души да направят нещо, в което не са професионално убедени. Има и много нива на контрол върху одитната дейност. Ще бъде приет и одитен наръчник, който е основната гаранция за обективността на одитите.

- В сегашната сложна политическа обстановка, ако дойде ново правителство, което пак реши да сменя модела, докъде ще стигнем?

- Много е вероятно да станем по този повод карикатура в ЕС. Ние се прочухме с това, че бяхме първата държава, която прекратя предсрочно мандат на един конституционен орган.

Трябва да приведем Сметната палата във вида, който ѝ е отпредила конституцията, и да не даваме основание да се говори, че тя е политически орган.

ПРЕДИ Е ИМАЛО...

Продължение от стр. 15

- Но сега се случи абсолютно същото.

- Не се случи същото. Възстанови се моделът, така както предвижда конституцията. Ние трябва практически да приведем Сметната палата във вида, който ѝ е отредила конституцията, и да не даваме основание да се говори, че тя е политически орган.

- Струва ли ви се нормално новият състав да бъде избран в момент, когато се говореше за нови избори? Опозицията твърдеше, че парламентът вече не е обществено легитимен.

- Няма хипотеза, при която Сметната палата да не бъде избрана. Тя е избрана от предвидения по конституция орган, по предвидения в закона ред, при спазване на всички законови разпоредби. Палатата се избира

независимо дали е в началото, в средата или в края на чийто и да е мандат независимо от желанието или нежеланието на когото и да било. В целия ЕС мандатите на сметните палати са многогодишни именно с цел да не съвпадат с продължителността на мандата на органа, който ги избира. Ако не работи Сметната палата, много важни обществени процеси ще бъдат блокирани. Например, за да се проведат избори, за регистрацията в ЦИК всички участници трябва да получат удостоверение от Сметната палата, че са изрядни във финансово отношение за предишните три години.

- Какви конкретни резултати за подобряване работата на палатата сте си набелязали до края на годината?

- Стремежът ми е да изпълним годишната одитна програма. Трябва да наваксаме забавянето.